

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

ลดความเหลื่อมล้ำ ไม่เสียประวัติอาชญากรรม
ทำผิดสถานเบา **“ไม่ต้องเข้าคุก”**

“ความผิดทางพินัย”

เป็นโทษอีกประการหนึ่งที่ใช้กับความผิดที่ไม่ร้ายแรง
แทนการกำหนดให้เป็นโทษทางอาญาหรือโทษทางปกครอง

“ปรับเป็นพินัย”

การสั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัย
ชำระค่าปรับไม่เกินที่กฎหมายกำหนด

💰 การเปรียบเทียบปรับ

- เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้มีอำนาจสั่งปรับ
- กำหนดค่าปรับตามความรุนแรงตามผลของความผิดที่เกิดขึ้น
- กำหนดให้ทำงานบริการสังคมแทนได้
- ไม่จำคุกหรือกักขัง
- จ่ายค่าปรับทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว ▶ จบเรื่อง
- ไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ▶ ส่งฟ้องศาลจังหวัด

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
พ.ศ. 2565

ตัวอย่างความผิดที่ไม่ถือว่าเป็นโทษทางอาญา
เมื่อได้ชำระค่าปรับแล้ว

ขายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคา
(ปรับไม่เกิน 10,000 บาท)

สูบบุหรี่ในพื้นที่เขตปลอดบุหรี่
(ปรับไม่เกิน 2,000 บาท)

จอดรถขายผลไม้ริมทางสาธารณะ
(ปรับไม่เกิน 2,000 บาท)

- ไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรม
- ไม่ต้องหาเงินมาประกันตัว ไม่ถูกกักขัง
- ลดภาระ/ลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม
- ผ่อนชำระค่าปรับได้/ทำงานบริการสังคมแทนได้
- ศาลอาจพิจารณาลดค่าปรับหรือตัดกึ่งเดือนก็ได้
- แก้ไขปัญหาคดีล้นศาล

กฎหมายปรับเป็นพินัย ลดความเหลื่อมล้ำ ไม่เสียประวัติอาชญากรรม ทำผิดสถานเบา “ไม่ต้องเข้าคุก”

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน เนื่องจากกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษปรับ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระค่าปรับได้ แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับอันกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง เป็นกฎหมายที่ออกแบบเพื่อนำมาใช้กับความผิดที่ไม่ร้ายแรงเหมาะสมกับลักษณะความผิด ลักษณะของผู้กระทำผิด ลักษณะของโทษ และสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด โดยเป็นโทษที่ไม่มีผลกระทบต่อชีวิต หน้าที่การงาน และไม่ทำให้เสื่อมเสียประวัติเพราะไม่มีการบันทึกลงในประวัติอาชญากรรมแต่อย่างใด ซึ่งมีความแตกต่างจากการกระทำความผิดในทางอาญาที่เป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง เนื่องจากกระทบโดยตรงต่อความสงบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของประชาชน มาตรการนี้เรียกว่า “ปรับเป็นพินัย” โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงินตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ เปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกัน และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับ อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้ โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญา การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการดำเนินการขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะนี้ ย่อมจะช่วยทำให้ประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัวอีกต่อไป

นอกจากพระราชบัญญัติฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษปรับทางอาญา โดยการนำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษทางอาญา ซึ่งจะทำให้ประหยัดงบประมาณและทรัพยากรได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากลดขั้นตอน ลดความยุ่งยากซับซ้อน และไม่ต้องใช้กระบวนการการพิจารณาเต็มรูปแบบเหมือนคดีอาญา ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และลดการนำคดีขึ้นสู่ศาล ทำให้มีเวลาให้แก่อัยการที่ยุ่งยากซับซ้อนได้มากขึ้น นอกจากนี้การที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินการปรับเป็นพินัย ยังเป็นการแบ่งเบาภาระของพนักงานสอบสวนในคดีเล็กน้อย ทำให้พนักงานสอบสวนมีเวลาทุ่มเทให้แก่อคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น

ความหมายของความผิดทางพินัย

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า สั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด “ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. กำหนดให้มี “โทษปรับเป็นพินัย” เป็นโทษอีกประการหนึ่ง แยกจากโทษอาญาและโทษทางปกครอง (เป็นกฎหมายกลาง)
๒. มุ่งหมายให้ใช้โทษปรับเป็นพินัยแก่การกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ในกรณีที่ไม่ร้ายแรง แทนการกำหนดให้เป็นโทษอาญา
๓. เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้มีอำนาจสั่งปรับ โดยสามารถกำหนดจำนวนค่าปรับตามความรุนแรงของผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด พฤติกรรม และสภาพแวดล้อมทั้งปวง หรือจะกำหนดให้ทำงานบริการสังคมแทนก็ได้
๔. ถ้าผู้ถูกปรับเป็นพินัยชำระค่าปรับเป็นพินัยเข้าหลวงแล้ว เป็นอันยุติ จบเรื่อง ไม่มีการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ ไม่มีการลงบันทึกประวัติอาชญากรรม จ่ายค่าปรับทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
๕. ถ้าผู้ถูกปรับคัดค้านหรือไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด เจ้าหน้าที่ต้องส่งเรื่องและสำนวนให้อัยการส่งฟ้องศาลจังหวัด
๖. ให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ เป็นความผิดทางพินัย เว้นแต่การปรับทางปกครองที่เป็นมาตรการบังคับทางปกครอง และโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
๗. ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ จำนวน ๑๖๘ ฉบับ เป็นโทษปรับเป็นพินัยภายใน ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
๘. สำหรับความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามบัญชี ๒ จำนวน ๓๓ ฉบับ จะตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ต้องเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน
๙. เมื่อพ้น ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เฉพาะในการกำหนดโทษปรับอาญาในข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นปรับเป็นพินัย

กรณีตัวอย่างความผิดเล็กน้อย ที่จะเปลี่ยนเป็น “โทษปรับทางพินัย”

กรณีตัวอย่าง ความผิดเล็กน้อย	โทษปรับตามกฎหมายอาญา	โทษปรับตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
ขายสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคา	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	โทษปรับขึ้นอยู่กับผู้สั่งปรับเป็นพินัย ที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ๆ จะแต่งตั้งให้มีอำนาจปรับ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ตามข้อ ๖ ^๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ยกเว้นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ๆ จะกำหนดหลักเกณฑ์ที่พิเศษกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่วางไว้ตามระเบียบดังกล่าว
ไม่แสดงใบขับขี่	ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท	
สูบบุหรี่ในพื้นที่เขตปลอดบุหรี่	ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	
จอดรถขายผลไม้ริมทางสาธารณะ	ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	
สร้างโรงเรือนหรือสิ่งอื่น ปลุกต้นไม้หรือพืชผลในเขตเดินสายไฟฟ้าโดยไม่ได้รับอนุญาต	ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท	
บ้วนน้ำลาย คายน้ำหมากบนถนนหรือถ่ายมูลหรือปัสสาวะในที่สาธารณะ	ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	

^๑ ข้อ ๖ ในการวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๙ วรรคสาม อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

- (๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุผลในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น
- (๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยจำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้ รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้
- (๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความใน (๒) มาใช้บังคับ

เมื่อกฎหมาย “การปรับเป็นพินัย” ถูกบังคับใช้ จะเกิดผลดีหลายประการ เช่น

๑. ไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรม ไม่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือให้เสียประวัติ เสียชื่อเสียง กระทบต่อหน้าที่การงาน
๒. ไม่เป็นภาระในการวิ่งเต้นหาเงินมาประกันตัว ไม่มีการถูกกักขังในระหว่างการพิจารณาคดี เพราะมีโทษปรับเพียงอย่างเดียว ช่วยลดภาระ ลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม
๓. ค่าปรับสามารถผ่อนชำระได้ในกรณีที่ไม่มีเงินก้อน หรือเลือกทำงานบริการสังคมแทนก็ได้
๔. ศาลอาจพิจารณาลดค่าปรับ หรือเพียงตักเตือนโดยไม่ต้องปรับก็ได้ หากเป็นการทำความผิดเพราะความยากจน โดยศาลจะคำนึงถึงพฤติกรรมการกระทำผิดและสถานะทางเศรษฐกิจด้วยเสมอ
๕. แก้ไขปัญหาคดีล้นศาล เพราะคดีเล็กน้อยได้ปรับเป็นพินัยแล้ว